

Praktijk en onderzoek van een werkplektraject in de lerarenopleidingen kleuter- en lager onderwijs

ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

Annelies Aerts, Inge Havermans, Lieke Lichten, Gert Vanthournout en Jo van den Hauwe

Wat is werkplekleren?

Werkplekleren dat is oude wijn in nieuwe zakken: al van zo lang de lerarenopleiding bestaat, komen toekomstige leraren tijdens hun opleiding op de werkvloer.

Inhoud workshop

Werkpleklerin@AP

Onderzoeksproject WORK@OT

Reflectievragen

Werkpleklerin@AP

ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

Annelies Aerts, Inge Havermans, Lieke Lichten, Gert
Vanthournout en Jo van den Hauwe

Wat is werkplekleren?

Gedeelde verantwoordelijkheid	Zelfsturing student	Eigen parcours	Volwaardig lid van schoolteam	Breed takenpakket	Werkplek als voornaamste leeromgeving
Vorbereiding en begeleiding mentoren	Vormgeven van eigen leerproces	Samen de puzzel leggen	Reflecteren op eigen manier	Welbevinden voorop	Vertrouwen
Vaker aanwezig op werkplek dan op hogeschool	Terugkomdag op hogeschool	Intervisies op hogeschool	Autonomie	Samen evalueren	Portfolio
Geen lesbezoeken	Wat, wanneer, hoe en waarom leren?	GROWTH-mindset	Eigen tempo	Blended learning	Student staat centraal

- Wat is het verschil met de 'klassieke' stage
  - Toepassen van theorie vs theorie verwerven vanuit handelen

Werkplekieren @ AP

- Flextraject (werkstudenten): 1 dag per week op de werkplek + leertaken
- 'Reguliere' traject: 3de (laatste) jaar van de opleiding

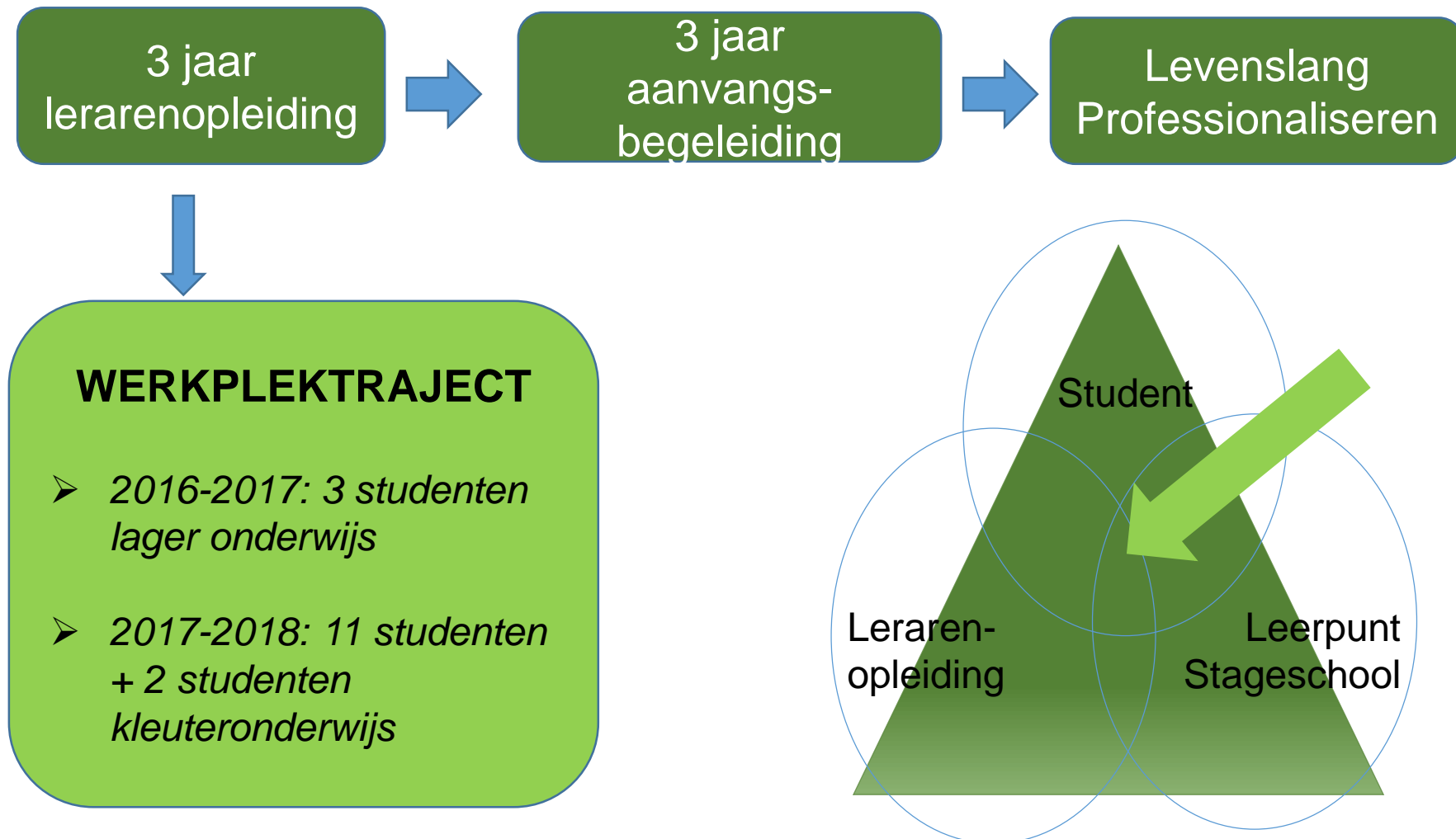
Werkplekieren @ AP

- Ander traject voor de praktijkcomponent
  - i.p.v. drie 'blokstages': één jaar lang op dezelfde school
  - wel met diezelfde 'blokstages'
- Meer dan een traject voor de praktijkcomponent
  - 3 dagen op de school, 2 dagen op de hogeschool
  - leertaken voor een aantal 'theoretische' opleidingsonderdelen
    - functionele opdrachten
    - competenties verwerven in de schoolcontext
- Basisconcept: 'junior teamlid'
  - vanaf de eerste personeelsvergadering (eind augustus)
  - 'toegewezen' aan een school, niet aan een klas

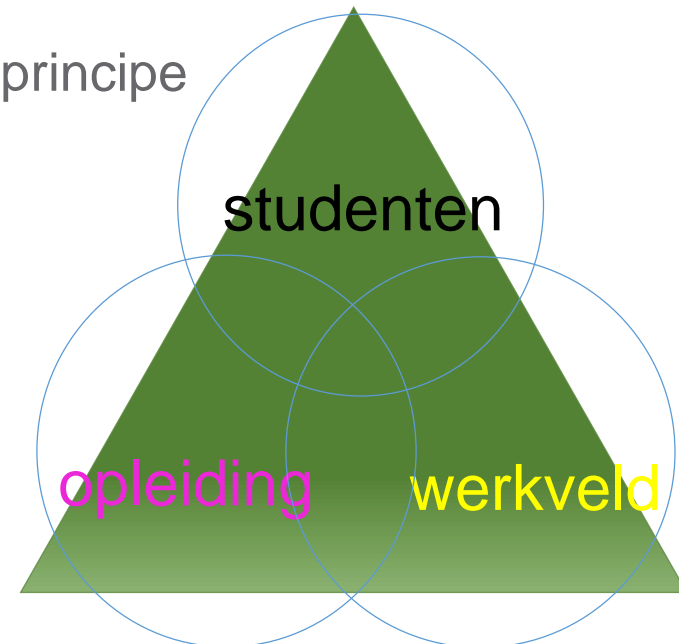
Ontstaan & visie

Werkplekieren: omgaan diversiteit grootstedelijke context

Krachtige leeromgeving

- Studenten als partners – medeontwerpers
  - communicatie
  - meedenken over criteria voor een goede ‘werkplek’
  - feedback op de leertaken
  - ‘connected’ met de stageplaats
  - ...
- Trialoog als inhoudelijk en organisatorisch principe
  - communicatie
  - selectie
  - coaching en intervisie
  - kwaliteitsbewaking
  - ...

Onderzoeksproject WORK@OT

ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

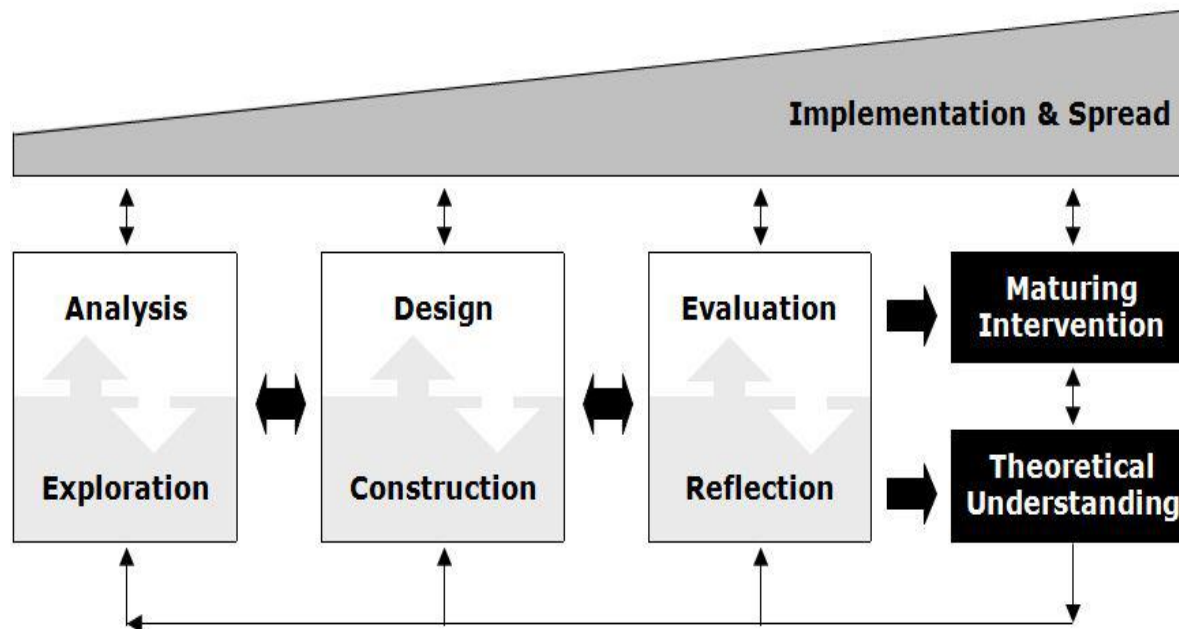
Annelies Aerts, Inge Havermans, Lieke Lichten, Gert
Vanthournout en Jo van den Hauwe

Ontstaan van het project

Kadering van het project

- Praktijk-wetenschappelijk onderzoek (PWO)
- Cel onderzoek (AD) & lerarenopleidingen kleuter- en lager onderwijs (OT)
- Onderwijskundig ontwerponderzoek

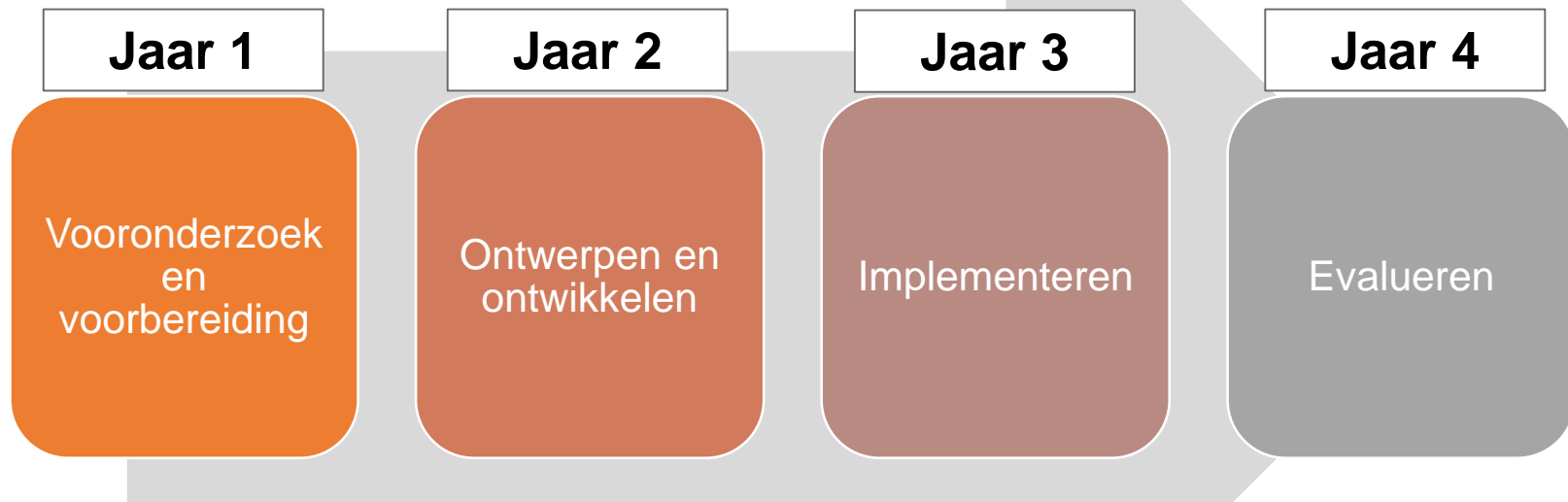

Fasen van onderwijskundig ontwerponderzoek (McKenny & Reeves, 2012)

Projectdoelen

- **Projectdoelen:**
  1. Geïnnoveerde vormen van WPL ontwikkelen die de leeruitkomsten van een reguliere stage verbreden en verdiepen
  2. Onderzoeken welke leereffecten er bereikt worden met WPL
    - Concept WPL en verschillen met stageleren
    - Bekwaamheidsgevoel en zelfeffectiviteit van beginnende leraren
    - Randvoorwaarden en designprincipes van WPL
    - Effecten en meerwaarde van WPL

Projectplanning

- Literatuurstudie
- Focusgroepen beginnende leraren
- Interviews betrokkenen werkpleklers (studenten, directies en mentoren)
- Interne bevraging bij andere departementen over ervaringen met WPL

Enkele onderzoeksresultaten

- Literatuurstudie
  - Belang van afspraken over rol- en taakafbakening van verschillende betrokkenen (opleiding, werkplek en student)
  - Profiel van studenten
  - Dubbele pet van begeleiden en beoordelen
  - Begeleiding van WPL
  - Evaluatie van WPL
  - Meerwaarde van WPL
  - Maar weinig literatuur beschikbaar over WPL in context van hoger onderwijs (lerarenopleiding)
- Focusgroepen met beginnende leraren (n=11)
  - Voorafgaande vragenlijst
  - 10 basiscompetenties als uitgangspunt

Enkele onderzoeksresultaten

- Focusgroepen met beginnende leraren

Voor welke basiscompetenties schatten beginnende leraren hun bekwaamheid lager in?

Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen	Opvoeder	Inhoudelijk expert	Organisator
Innovator en onderzoeker	Partner van ouders	Lid van een schoolteam	Partner van externen
	Lid van de onderwijsgemeenschap	Cultuurparticipant	

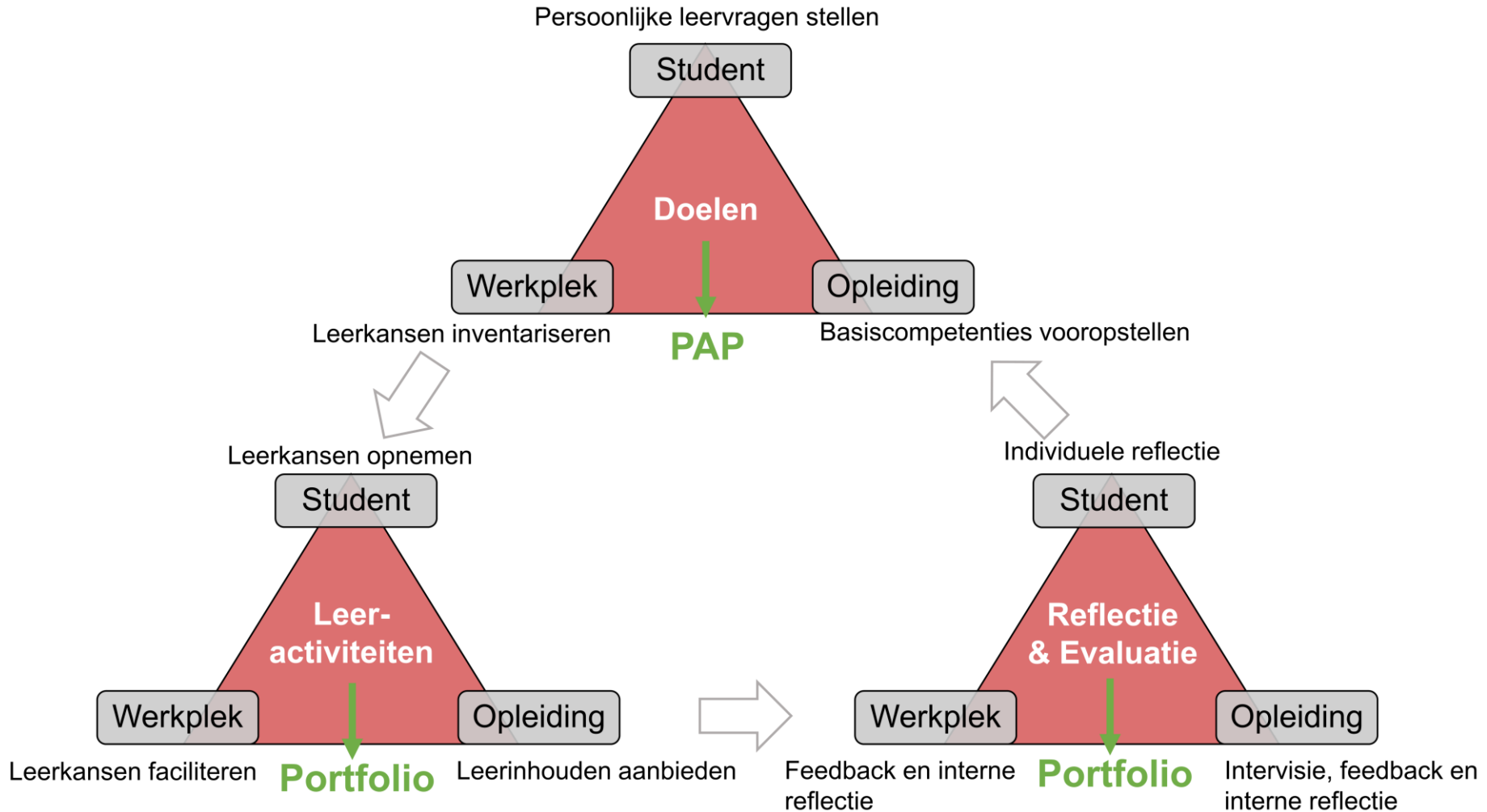
Ontwikkeling van modellen

- Literatuurstudie
- Focusgroepen beginnende leraren
- Interviews betrokken werkpleklers (studenten, directies en mentoren)
- Interne bevraging bij andere departementen over ervaringen met WPL

Ontwikkeling van 2 modellen als basis voor
het tweede projectjaar

Het Triple driehoeksmodel van WPL

Reflectievragen

ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

Annelies Aerts, Inge Havermans, Lieke Lichten, Gert
Vanthournout en Jo van den Hauwe

- Heb je ervaring met werkplekieren in je eigen (onderwijs)instelling?
- Wat vind je de sterktes van werkplekieren zoals het bij AP wordt vormgegeven? Welke kansen zie je in je eigen (onderwijs)instelling?
- Wat vind je zwakker aan het werkplekieren bij AP, welke bedreigingen, zie je?
- Met welke vragen blijf je zitten over werkplekieren?

Kansen en uitdagingen

- wat als het moeilijk of misloopt?
- samen 'opleiden' is meer dan procesbegeleiding
  - kennisbasis verder ontwikkelen
  - handelingsrepertoire uitbreiden
- van alternatief naar standaardtraject?
- vroeger in het traject van de studenten?

Vragen of extra info?

jo.vandenhauwe@ap.be

lieke.lochten@ap.be

